

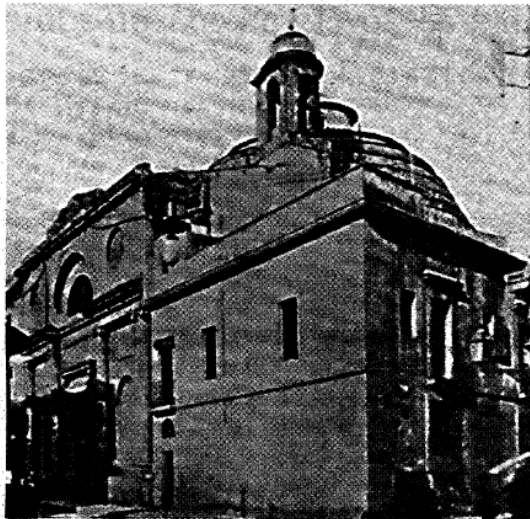
L'ADÉU A UN ORDE CENTENARI ▷ LA HISTÒRIA

L'església més enllà d'«els Padres»

Abans va pertànyer a l'Escola Pia i no va ser incendiada a la guerra civil

No serà el primer cop que l'església coneguda com «dels Padres» canviï de propietari i, fins i tot, de nom. Es va construir com a església de Sant Agustí, al 1832, i va ser la primera dels Escolapis a Sabadell. Però va pertànyer a l'Ajuntament, almenys entre el 1882 i el 1897, que se la vendre en subhasta pública.

JOSEP ACHÉ

L'església a finals del XIX, abans de les reformes a la façana

Dels Pares Claretians, Missioners del Cor de Maria, l'església només ho ha estat des del 1899. Al casal cantoner hi va establir, llavors, una «casamissió». No es tractava, però, de cap col·legi, com el que aquest mateix orde va establir, passada la guerra civil, en el que havia estat la casa fàbrica dels Sallarès, cantonera entre el carrer del Jardí i el que, en per un dels seus fills il·lustres, el fabricant i polític Joan Sallarès i Pla, porta el seu nom.

Un altre fill il·lustre de la casa seria Joan Oliver i Sallarès, Perè Quart. Per molt que se n'hagi fet una llegenda, usual en discursos de regidors, no va viure mai en l'actual Casal Pere Quart de la Rambla, la

Casa o les Voltes de l'Oliver seu nom popular. Però, com és evident, l'establiment posterior dels Claretians només té una relació indirecta coneguda com «dels Padres».

Escrit a la façana

L'origen d'aquest temple consta en les grans làpides que, des de la construcció mateix, en presideixen la façana. «Erexit templum Fernandus VII istud patribus et pueris rex pietate micans. D.O.M. Operi Aspicit Ferdinandus VII Hispaniarum Rex», es llegeixen en una d'elles.

En efecte, Ferran VII va pagar

la construcció. El 22 de gener 24.000 duros del Patrimoni Reial. Es diu que ho va decidir en passar per Sabadell, camí de Montserrat, el 9 d'abril del 1828. La primera pedra es va posar el 7 de març del 1831 i l'obra va acabar al setembre de l'any següent. La va projectar Antoni Cellés, l'arquitecte català més important del primer terç del XIX.

Ho recorda l'altra, de les dues plaques: «PRRC. A fundamentis erexit nonis martii anni MDCCCXXXI Antonius Cellés architectus delinamenta duxit». Amb la mateixa intenció commemorativa, els relleus escul-

tòrics dels dos medallons que també hi ha a la façana representen, respectivament, l'escolapi Pare Martí demanant al rei la fundació de l'església, i l'aparició de la Mare de Déu a Sant Josep de Calassanç, fundador de l'Escola Pia.

Els Escolapis havien establert la seva escola el 1818 just davant per davant, en el lloc on ara hi ha la plaça del Dr. Robert i llavors hi havia el casal dels Meca i després del Clasquerí, l'antiga noblesa local. El va cedir a l'efecte el

DS

Al casal annex hi va haver la primera Escola Industrial. Després, va ser presó.

seu descendent Antoni Carrià Ciutadilla. L'església i la casa conventual, al casal cantoner, va venir a ser-ne un annex.

Escola Industrial i presó

En el casal cantoner, precisament, els ajuntaments del Sexenni Democràtic hi van crear la primera Escola Industrial i Mercantil de Sabadell, que no va tenir continuïtat en la Restauració. Al 1875, l'Escola Pia es va traslladar de l'antic casal dels Meca a l'edifici de la plaça Sant Roc que des del 1885 és seu de l'Ajuntament. Els Escolapis, mentre, van construir l'Escola

Pia que segueix activa, al carrer homònim.

Venuda per l'Ajuntament

En aquest canvi, els Escolapis van vendre l'església a l'Ajuntament, al 1882. En el casal cantoner, l'Ajuntament hi va posar la primera presó del partit judicial. I va ser arran de la construcció de la que encara es recorda, a l'altra banda del pas a nivell del carrer de les Tres Creus que el van vendre, el 1897. Seguint indicacions del Dr. Sardà i Salvany, el sacerdot sabadellenc que va encapçal·lar l'integrisme catòlic, la va comprar el comerciant i banquer Francesc Ponsà.

La primera intenció del Dr. Sardà i Salvany era instal·lar-hi un Oratori de Sant Felip Neri, que com a tal hauria tingut dotze sacerdots seglars consagrats exclusivament a la tasca del confessorari. La manca de pares felipons va frustrar el projecte. Tot seguit, també a través del Dr. Sardà i Salvany, els claretians s'hi van establir al 1889.

A la casa missió van crear-hi la congregació Mariana de la casa fàbrica, van revitalitzar el culte a l'església i hi van mobilitzar suports per les missions de l'orde a la Guinea espanyola.

Durant la guerra civil va ser assaltada. Però, a diferència d'altres esglésies de la ciutat, no va ser incendiada. El llavors regidor de Cultura, Ramon Sarrà i Sarraïnyals va demostrar un especial zel per conservar-la. Hi va posar oficines del seu departament, i hi tenia la intenció d'utilitzar-la com a sala de concerts. I, en la postguerra, el restabliment del culte va anar aparellat a les reformes més contundents ■

Un monument excepcional i tanmateix maltractat

Els avatars que ha viscut, significatius en la història de la ciutat, no són l'únic que dona valor a aquesta església. Encara que no s'hagi apreciat, per molt que la façana hagi estat enlletgida amb afegitons fins i tot ridículs, es tracta d'un dels millors edificis neoclàssics a Catalunya.

És obra d'Antoni Cellés, fundador de l'Escola d'Arquitectura de Barcelona, mestre de la generació de Francisco Daniel Molina i Josep Oriol Mestre. Pensionat a Roma per la Junta de Comerç de Barcelona, s'hi va establir fins al 1815. Entre d'altres obres, hi va reformar la renaixentista Villa Matel, construïda entre el 1553 i 1586 per Giacomo Del Duca.

A l'església dita dels Padres, Cellés va partir d'un dels models compositius més apreciats d'Andrea

Palladio. Francesc Granell, professor a l'Escola Superior d'Arquitectura del Vallès, la va relacionar amb l'església de la vila Masser, de Palladio, i va determinar l'aspecte original de la façana, prou diferent a l'actual.

Com argumenta, les dues fornicules laterals eren origi-

DS

És un dels edificis més significatius del neoclàssisme a Catalunya

nalment sense cap figura, ni intenció de posar-ne. Va ser a la postguerra que s'hi van afegir les estàtues del Pare Claret i el Dr. Feliu Sardà i Salvany, obra del sabadellenc Camil Fàbregas.

I ridículs, sense pal·liatius,

són els angelets enganxats com un pegot en el remat de la façana, sobreel·levat també posteriorment. L'integrisme catòlic que, per mitjà del Dr. Sardà i Salvany, va dur a Sabadell l'orde dels Pares Claretians no s'avenia, per barroquitzat o simplement kitsch, amb el rigor formal d'un clàssic com Cellés.

L'última degradació

La degradació va culminar, fa una dotzena d'anys, amb la mà de pintura, d'un color indefinible i impròpi, que es va donar a la façana, extrafent l'arrebossat. Aquella intervenció va coincidir amb l'enderroc del casal cantoner que també era propietat dels Pares Claretians i que es van vendre llavors. Aquell enderroc, va iniciar també la retirada dels Pares Claretians, que ara s'acaba de completar.

CURSOS DE FRANCÈS INTENSIVUS (mati i tarda)

JOVES I ADULTS Crèdits UAB

i també...

esplai lingüístic a partir de 4 ANYS

Alliance Française c. Sant Joan, 35

www.afsabadell.org infocursos@afsabadell.org

tel. 93 726 96 44